

رونمایی از ۳ نمایشنامه جدید

سه نمایشنامه «ذبیح»، «خواسنگاران مهری ناز، شاهدخت دیار سختستان» و «صبا» نوشته صبوره زنگر رونمایی می‌شود. ایسنا خبر داده مراسم رونمایی از این سه نمایشنامه که توسط نشر آماره منتشرشده، ساعت ۱۶ روز جمعه در تالار مشاهیر مجموعه تئاتر شهر برگزار می‌شود. در این مراسم عطاء... کوپال، مدرس و پژوهشگر تئاتر و شهرام احمدزاده، منتقد و پژوهشگر حضور دارند.

«چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم» صوتی شد

نسخه صوتی رمان «چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم» نوشته رویا پیرزاد با خوانش شبنم مقدمی، توسط مؤسسه نوین کتاب گویا منتشر و راهی بازار نشر شد. مهر این کتاب را منتشر کرد و نوشت نسخه مکتوب این کتاب سال ۱۳۸۰ توسط نشر مرکز منتشر و اردیبهشت امسال با چاپ صدوهشتم به بازار نشر عرضه شد. این کتاب تا به حال به زبان‌های آلمانی، یونانی، فرانسوی، ترکی، انگلیسی، نروژی و چینی ترجمه شده است.

گزارشی از افتتاح موزه و مرکز اسناد انتشارات علمی و فرهنگی

موزه‌ای که یک اتفاق بی‌نظیر در تاریخ فرهنگ و هنر ایران است

روح همایون صنعتی زاده شاد!

چند ماهی است که خبری در فضای فرهنگی کشور مخصوصاً بین اهالی کتاب و نشر دست به دست می‌شود و آن تأسیس موزه‌ای برای اسناد و گنجینه‌های موجود در انتشارات علمی و فرهنگی است. آن‌گونه که ما می‌دانیم این اولین بار است یک انتشارات، دست به چنین اقدامی می‌زند و اسنادی را که در پایگانی‌ها در طول تمام این سال‌ها خاک خورده‌اند، با یک مدیریت درست به مخاطبانش عرضه می‌کند. روز دوشنبه موزه و مرکز اسناد انتشارات علمی و فرهنگی با حضور تعدادی از مفاخر فرهنگ ایران زمین افتتاح شد. همایون صنعتی‌زاده کسی بود که عمر خود را پای مؤسسه انتشارات فرانکلین تهران گذاشت و در تمام عمر کوشید تا بزرگان را در این مؤسسه گردهم آورد. آنچه صنعتی‌زاده در انتشاراتش آفرید، بعد از انقلاب اسلامی در قالب انتشارات علمی و فرهنگی به فعالیت خود ادامه داد و ماحصل آن امروز در موزه و مرکز اسناد این انتشارات در دسترس عموم است. اقدامی که مدت‌ها پیش از اینها باید انجام می‌شد و امروز با درایت یک مدیر جوان و البته لایق به نام نادره رضایی تحقق پیدا کرد.

در ادامه گزارشی می‌خوانید درباره تاریخچه انتشارات علمی و فرهنگی و میراثی که امروز پیش روی ماست.

پیمان طالبی

ادبیات و هنر

بنگاه ترجمه و نشر کتاب چه بود و چه کرد؟

همین قدر بدانید که در یک دوره زمانی، تقریباً هرچه کتاب خوب از آثار شاخص ادبیات جهان و یا ادبیات کهن فارسی در ایران چاپ می‌شد، روی جلدشان لوگوی درج شده بود، که عنوان «بنگاه ترجمه و نشر کتاب» را به همراه داشت. احتمالاً آن طرح جلد‌های چشم‌نواز را دیده باشید که پس‌زمینه‌ای به رنگ‌های مختلف داشتند، گوشه سمت راست پایین لوگوی بنگاه را داشتند و نام کتاب به خط نستعلیق در بالای جلدشان درج شده بود. یا کتاب‌هایی که متون نثر کهن فارسی را در برمی‌گرفت و رنگ سبزی داشت و نام کتاب و پدیدآورنده‌اش در یک مستطیل سبز در آنها حک شده بود. اینها که بخش مهمی از میراث مکتوب کشور ما را تشکیل می‌دهند، هنرنامه‌های بنگاه ترجمه و نشر کتاب بود. بنگاهی که با هدف اولیه برگردان و چاپ کتاب‌های مهم جهان به زبان فارسی به پیشنهاد احسان یارشاطر تأسیس شد. البته نام‌های بزرگی در کنار یارشاطر در این مجموعه کار کرده‌اند که بهرام فره‌وشی، عبدالحسین زرین‌کوب، ایرج افشار، جعفر شعار، حسن ذوقی و عبدا... سیار تنها بخشی از آنها هستند. از جمله آثار ماندگار بنگاه ترجمه و نشر کتاب مجموعه‌ای با نام «میراث ایران» بود که آثار معروف ادب فارسی را به زبان‌های دیگر ترجمه می‌کرد. دیگر اثر شناخته شده بنگاه ترجمه و نشر، انتشار دایره‌المعارفی با نام دانشنامه ایران و اسلام بود

که تا سال ۱۳۶۰ تعداد ۱۰ جلد از آن منتشر شد. ترجمه تاریخ طبری و نیز شروع انتشار دانشنامه ایرانیکا از دیگر آثار ماندگار بنگاه چاپ و نشر است.

بعد از انقلاب، بنگاه ابتدا تحت سرپرستی بنیاد علوی و سپس بنیاد مستضعفان (و جانبازان) قرار گرفت. در اوایل سال ۱۳۶۰، چند کتاب با عنوان «بتونک» (سرنام بنگاه ترجمه و نشر کتاب) منتشر شد. در دی ۱۳۶۰، بنگاه منحل و مرکز انتشارات علمی و فرهنگی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی جایگزین آن شد.

در «علمی و فرهنگی» امروز چه خبر است؟

با این میراث شگفت‌انگیزی که ذکرش رفت، قاعدتاً باید انتشارات علمی و فرهنگی که میراث‌دار دو مجموعه عظیم در تاریخ فرهنگ و نشر کتاب در ایران است، امروز مکان مهمی برای اهالی فرهنگ و اندیشه باشد. همین طور هم هست! امروز اگر به سری به کتابفروشی‌ها و شهر کتاب‌های شهرتان بزنید، بعید است کتاب‌های انتشارات علمی و فرهنگی را نبینید. کتاب‌هایی که اغلب‌شان آثار بزرگانی است که نام هریک برای ساخت هویت ملتی کفایت می‌کند.

اما این‌طورها هم نیست که همه چیز این قدر حاضر و آماده که می‌بینید در اختیار مدیران انتشارات علمی و فرهنگی قرار گرفته باشد و آنها به اصطلاح خودمان روی گنج خوابیده باشند! اگر بخواهیم فقط به یکی از مجاهدت‌های مدیران حال حاضر این انتشارات اشاره کنیم، باید شرحی از واقعه پنج سال پیش را بخواهید که بر کتاب‌های نفیس و ارزشمند «علمی و فرهنگی» رفته است. ماجرا از این قرار است که سال ۱۳۹۵، به دلایل نامعلومی کتابخانه انتشارات علمی و فرهنگی که پر است از آثار نایاب و چاپ اول از کتاب‌های «بنگاه ترجمه و نشر کتاب» و تولیدات «فرانکلین»، به انبار چاپخانه انتشارات علمی و فرهنگی در سرخه حصار انتقال یافت. بنا به صحبت‌های مدیران فعلی انتشارات و برخی از همکاران آن دوره انتشارات که تحت تأثیر این واقعه دردناک از شغل خود استعفا داده یا خود را زودتر از موعد بازنشسته کرده بودند، کتاب‌های کتابخانه انتشارات و بسیاری از اسناد مهم تاریخ فرانکلین و بنگاه، در سرخه حصار در کمال تعجب در یک استخر روباز و در شرایطی غیراستاندارد و بسیار اسفناک قرار گرفته بودند! نادره رضایی مدیر فعلی انتشارات علمی و فرهنگی درباره تصمیماتی که بعد از این اتفاق در دوره مدیریتش گرفته چنین می‌گوید: «به دنبال آن اتفاق تلخ سال ۹۵ برای حفظ میراث و تاریخ عظیم ما به ایده احیای کتابخانه و آرشیو و آغاز طرح تأسیس موزه و مرکز اسناد انتشارات علمی و فرهنگی رسیدم و یکی از اولویتهایم در انتشارات شد و به جد آن را پی گرفتیم. با این ایده محوری به حال آوردن گذشته و سپردن گذشته به آینده و البته ادای دینی به بنیانگذاران و بزرگان نشر با این نگاه که این استاد است که روایت دقیقی از تاریخ می‌سازد و اسناد است که هویت و دانش ما را افزایش می‌دهد.»

موزه و مرکز اسناد
انتشارات علمی و فرهنگی

فرهنگی از ادغام دو مؤسسه
انتشارات پی‌شگام و سرآمد نشر در
مؤسسه انتشارات فرانکلین «پدید آمده است. بخش
بزرگی از مهم‌ترین کتاب‌ها و مجموعه‌های ماندگار تاریخ نشر
ایران در چندین دهه گذشته از نمونه کارهای انتشارات علمی
و فرهنگی است. برای این که این انتشارات و میراث
ابتدا بینیم فرانکلین و بنگاه ترجمه
چهمی کرده‌اند.

فرانکلین معروف که می‌گویند، کجاست؟

الان تیتروار خواندید، فقط یک فقره که مجموعه‌ای حیرت‌انگیز از بهترین آثار به ایرانیان تقدیم شد.

مؤسسه فرانکلین که سال ۱۳۵۶ «سازمان ابتدا به «شرکت انتشارات و آموزش انقلاب» شرکت انتشارات علمی و فرهنگی ادغام به نهاد نشری پخته تبدیل شده بود، از س فعالیت‌های اجرایی سه شرکت مجزا و «شرکت بازرگانی کتاب گستر» و «شرکت ف ایران شرکت‌ها هنوز نیز پابرجاند.

ان شاء... موزه و مرکز اسناد علمی و فرهنگی که تشریف بردید، وقت نگاه کردن به آن همه گنجی که در این موزه وجود دارد، در ذهن داشته باشید که همه اینها بازمانده‌هایی هستند از مردی بزرگ و مؤسسه‌ای که پیش از انقلاب با تلاش و همت ویژه‌اش بنا کرد؛ آن مرد همایون صنعتی‌زاده و آن مؤسسه «مؤسسه انتشارات فرانکلین» نام دارد.

مؤسسه فرانکلین ایران سال ۱۳۳۳ در مدیریت صنعتی‌زاده بنیان نهاده شد. فرانکلین ایران که شعبه‌ای از مؤسسه فرانکلین بین‌المللی بود، پس از مدتی با توسعه کارهای خود از شعبه مرکزی در نیویورک استقلال مالی و کاری پیدا کرد. ابتکار صنعتی‌زاده و فرانکلین در شیوه کارش بود. صنعتی‌زاده پس از قرارداد با ناشر، تمام امور مربوط به چاپ از ترجمه و ویرایش گرفته تا تصحیح و غلط‌گیری و هزینه تبلیغات و حتی پرداخت اجرت نقاشی پشت جلد را برای ناشر انجام می‌داد. کار تا آنجا پیش رفت که مؤسسه فرانکلین علاوه بر مسوولیت چاپ کتاب‌های درسی کشور، سال ۱۳۳۷ کتاب‌های درسی کشور افغانستان را هم منتشر می‌کرد! پایه‌گذاری و ویرایش، ارزیابی و نظارت بر ترجمه‌ها، احداث

کارخانه کاغذ پارس برای رفع مشکل تأمین کاغذ، بنیانگذاری سازمان کتاب‌های جیبی، تهیه ۵۰۰ کتابخانه برای مدارس دولتی، بنیانگذاری مؤسسه دفتر لغت فارسی به سرپرستی دکتر مینوی و زرین‌کوب، کمک به ایجاد کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تهیه طرح مبارزه با بی‌سوادی برای بزرگسالان، ساخت مرکز تکنولوژی آموزشی برای تهیه فیلم و کمک به پاک‌فرتن کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف از گونه شواهد این توسعه، پیشگامی و خیرگستری فرانکلین بود. مؤسسه فرانکلین در این مدت از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۶ نزدیک به ۲۰۰۰ عنوان کتاب چاپ کرد. البته از این مجموعه کار عظیمی که

گنجینه‌ای از دیده‌نشده‌ها

موزه و مرکز اسناد انتشارات علمی و فرهنگی حول سه محور اصلی راه‌اندازی مرکز اسناد، شامل اسناد مکتوب و داده‌های دیداری و شنیداری و دیجیتال، راه‌اندازی کتابخانه و آرشیو و تأسیس موزه شکل گرفت.

حالا موزه و مرکز اسنادی در تهران افتتاح شده که بیش از ۳۰۰ هزار برگ سند و بیش از ۵۰۰۰ پرنده کتاب مربوط به هفت دهه فعالیت انتشاراتی در خود دارد که تمامی این سندها به صورت دسته‌بندی و اسکن شده در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته‌اند و بنا به اعلام رضایی کار کدگذاری تخصصی برای بهره‌برداری از این اسناد در حال انجام است.

نکته‌ای که در اینجا باید به آن اشاره کرد که انتشارات علمی و فرهنگی در حال حاضر زیرنظر سازمان تأمین اجتماعی است و بخش مهمی از درآمد آن در سال‌های گذشته، از چاپ دفترچه‌های تأمین اجتماعی حاصل می‌شد.

اما با تصمیم این سازمان مبنی بر حذف این دفترچه‌ها در سال گذشته، یکی از مهم‌ترین منابع مالی علمی و فرهنگی نیز از بین رفت. به این مساله، شرایط خاص کشور با شیوع ویروس کرونا را نیز اضافه کنید تا متوجه شوید کار نادره رضایی و همکارانش در انتشارات علمی و فرهنگی چه کار بزرگی است.

از عینک عباس زریاب خویی تا کیف چرم

حیف است که از موزه تازه تأسیس و سوابق و اسناد جمع شده در آن بگوییم، اما به روز افتتاحیه و در جشن افتتاحیه موزه و مرکز اسناد انتشارات علمی و فرهنگی، جمعی از نامدارترین مفاخر فرهنگ احمد سمعی گیلانی که خود از ویراستاران فرانکلین بوده، ژاله آموزگار استاد شناخته شد. فرانکلین، علی دهباشی مدیر مجله بخارا، گلی امامی مترجم و نویسنده و همسر زنده‌یاد کریم ادیب و پژوهشگر فرزند مرحوم محمد معین و بسیاری دیگر همه به برکت میراث فرانکلین را گرمی بدارند. در این برنامه همچنین محمد شریعتمداری؛ وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی برگزیدن نادره رضایی جوان برای مدیریت انتشارات پرسابقه علمی و فرهنگی کاملاً راضی اس رضایی برای این جایگاه شد، او بعد از گذشت چندسال نشان داده که اعتماد کردن به جوا نکتة دقیقاً همان چیزی بود که بیشتر سخنران‌های جلسه نیز به آن اشاره کردند و رضایی تحسین کردند.

موزه به دست احمد سمعی‌گیلانی که چندی پیش وارد صد و یکمین سال از عمر پربرکت خود د متوجه شد که چه زحمت عظیمی در تدوین و آماده‌سازی موزه شده است. از طرفی اسناد بسیار ایران به فرانکلین به دیوار قاب گرفته شده بود و از سوی دیگر اشیایی باارزش که هرکدام یک عکس‌هایی برایتان از این اسناد و اشیای گرفته‌ایم که پیشنهاد می‌کنیم حتما ببینید!

